

usnesení valné hromady k zápisu do společenstevního rejstříku stačí k průkazu tohoto usnesení — pokud stanovy nenařizují jinak — předložení opisu protokolu o valné hromadě, náležitě ověřeného. Obsahoval-li by tento protokol pouze zápis, že se valná hromada v určitém směru usnesla a soud jinak o správném postupu neměl pochybností, nemohl by z moci úřední žádati výkaz, že bylo vyhověno všem podmínkám správného usnášení se (na př. že byla valná hromada řádně svolána, zda byla k usnášení způsobilou, jaký byl poměr hlasů atd.). Zjišťuje-li však protokol také tyto okolnosti a je-li z něho zjevno, že nebylo postupováno dle stanov neb zákona, na př., že se k usnesení nedostávalo předepsaného počtu hlasů (většina relativní místo absolutní neb dvoutřetinové), pak ovšem musí soud k těmto vadám přihlížeti a dle toho s opovědí naložiti, po případě naříditi čeho třeba, aby bylo zákonu (stanovám) vyhověno. Pokud jde předem o volbu dozorčí rady, nařizují stanovy v čl. 16, že valná hromada volí dozorčí radu prostou, tedy relativní většinou hlasů, což se nepřičí zákonu, neboť § 33 zákona ze dne 9. dubna 1873 čís. 70 ř. zák., k němuž rekurenti poukazují, připouští výslovně odchylky od předpisu zákona, dle něhož se valná hromada usnáší absolutní většinou hlasů. Bylo tedy při volbě dozorčí rady postupováno přesně dle stanov a ne proti zákonu. Co do nepřistojností při volbách, totiž že volil nečlen Jaroslav H., že za společenstvo pekařů prý byla vykonána volba dvakrát a že předseda dozorčí rady H. zapsal do listiny přítomných jméno své tchyně R-ové, která to sice nepopírá, ale tvrdí, že se vlastní volby účastnila osobně, poukázal již rekursní soud správně k tomu, že by v nejpříznivějším případě šlo o neplatnost tří hlasů, které na výsledek volby Antonína R-a za člena ředitelstva (představenstva) neměly prážádného vlivu. Totéž platí dle výsledku hlasování i co do volby dozorčí rady, náhradníků a revisora účtů. Nevhodnost místnosti mohla sice působiti na jednání rušivě, není však nikterak prokázáno, že by byla volby znemožnila a připustili stěžovatelé sami, že se členstvo do místnosti za účelem odevzdání hlasovacího lístku dostalo, tedy volbu vykonalo.

Čís. 5487.

Pro způsobilost, býti stranou, jest podstatno pouze, zda jde o právní podmět, jenž jest schopen míti vlastní jmění jako soubor práv a závazků, nepodstatno však, zda dotýčný podmět může svými právy a závazky volně nakládati, či zda jest ve správě jmění více méně obmezen dozorčí činností jiného právního podmětu.

Stranou mohou býti i ústavy. Jest jím též »Z e m s k á škola gobelinová a kobercová ve Valašském Meziříčí.«

(Rozh. ze dne 25. listopadu 1925, R I 937/25.)

Zemská škola gobelinová a kobercová ve Valašském Meziříčí domáhala se na žalovaném zaplacení za dodaný koberec. **P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e** uznal podle žaloby, **o d v o l a c í s o u d** zrušil

napadený rozsudek i s předchozím řízením a odmítl žalobu, maje za to, že se žalobkyni nedostává způsobilosti ke sporu.

N e j v y š š í s o u d zrušil napadené usnesení a uložil odvolacímu soudu, by pomina zrušovací důvod svého rozhodnutí dále jednal a znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Jako žalobkyně vystupuje »Zemská škola gobelinová a kobercová ve Valašském Meziříčí«, zastoupená prozatímním správcem Jaroslavem K-em, který udělil právnímu zástupci procesní plnou moc ze dne 22. března 1924. Za sporu udělil také moravský zemský výbor témuž právnímu zástupci procesní plnou moc ze dne 1. srpna 1924. První soud uznal žalující stranu za procesně způsobilou, druhý soud žalující straně procesní způsobilost upřel, vycházející z názoru, že žalující škola není samostatným podmětem práv, nýbrž pouhým zemským ústavem, který nemá vlastního jmění, jímž by mohl samostatně nakládati a že podléhá dispozicím zemského výboru. Již v tomto směru jest předeslati, že nutno dobře rozeznávati mezi způsobilostí býti ve sporu stranou, totiž způsobilostí, uplatniti a hájiti ve sporu práva vlastním jménem, a mezi procesní způsobilostí, totiž způsobilostí samostatně ve sporu jako strana jednati, ať osobně nebo zástupcem. Nutno dále rozeznávati mezi způsobilostí, býti stranou, a mezi volnou a omezenou dispozicí co do správy majetku. Co do způsobilosti, býti stranou jest podstatno toliko, zda jde o právní podmět, který je schopen míti vlastní jmění jako soubor práv a závazků, nepodstatno naproti tomu, zda dotyčný právní podmět může svými právy a závazky volně nakládati, či je-li ve správě jmění více méně omezen dozorcí, nebo jinakou mocí jiného právního subjektu. Pro souzený případ jde o otázku, možno-li žalující škole přiznati vlastnost právnické osoby. V tom směru nutno vycházeti ze zjištění odvolacího soudu, převzatého z části od prvního soudu, z části samostatně učiněného z dopisu moravského zemského výboru ze dne 28. srpna 1925, že žalující škola je vlastně dílnou na výrobu koberců a gobelinů, že je vedena po obchodnicku, že na její účet jdou též platy zaměstnanců, že náklad na školu hradí se jednak z výtěžku za prodané zboží, jednak z příspěvků státních, zemských a jiných veřejných činitelů, že stanovy nevešly dosud ve všech bodech v platnost (není zjištěno v kterých), že zejména kuratorium nebylo utvořeno, že vrchní dozor zůstal moravskému zemskému výboru a že poměr ředitele k zemskému výboru je upraven smlouvou a instrukcí. Odvolací soud zjišťuje dále ještě z uvedeného dopisu, že gobelinová a kobercová škola byla převzata roku 1908 zemským výborem, z čehož usuzuje, že jde o ústav zemský, který nemá vlastní vůle a samostatnosti, jak by tomu bylo u právnické osoby, že naopak podléhá výhradně dispozicím zemského výboru. Bylo již řečeno, že větší nebo menší omezení dispozice ředitelovy při správě ústavu nepadá co do vlastnosti právnické osoby ústavu na váhu. Výhradně na váhu padá jen, zda je tu zákonem uznaná možnost neosobního jmění, sledujícího určitý dovolený účel, a co jest substrátem, pomocí kterého se tohoto účelu má dosáhnouti. Že tímto substrátem není určitá jednota osob (korporace podle §§ 26 a 27

obč. zák.) jest na bilem, ale substrátem tu není ani určitý majetek, který by jako základní fond měl úkolu sloužiti (nadace podle §u 646 obč. zák.). Tím však ještě nejsou vyčerpány všechny zjevy právnických osobností a všechny možnosti samostatné právní existence. Jsou tu ještě ústavy, které nemajíce pevného základního (nadačního) majetku, byly zřízeny — ať již státem, nebo jinou veřejnou korporací nebo soukromníkem — k účelům všeužitečným, zejména také kulturním, které mají samostatnou organizaci a samostatné zastoupení a které sledují svůj cíl prostředky majetkovými. (sr. také Stubenrauch k § 26 obč. zák. pozn. 4). O takový ústav jde i v souzeném případě. Právní povahu žalující školy v nedostatku jiných předpisů nutno posuzovati jen podle jednotlivostí případu. Podle zjištění nižších soudů a dopisu zemského výboru, jehož obsah si odvolací soud osvojil a podle §u 1 stanov jest účelem školy po stránce technicko-průmyslové vštípit žákům technickou dovednost a poskytnouti obyvatelstvu chudého kraje valašského nový pramen výživy, a po stránce vychovatelské, vésti žáky k pořádku. Pramenem příjmů jsou škole mimo subvence, (které pro právní povahu školy úlohu nehrají) výtěžky za prodané zboží, které je vyráběno nejen žáky, nýbrž i dělníky za mzdu. Podle smlouvy a instrukcí jest dosavadní správce smluvním zaměstnancem zemského výboru, s nímž se smlouva rok od roku prodlužuje, a jenž má mimo jiné také povinnost nakupovati materiál, vydávati jej ke zpracování, platiti mzdy dělníkům, přejímati vyrobené zboží a starati se o odbyt vyrobeného zboží, což jest jedním z hlavních úkolů správce. Příjmy správce hradí se na prvním místě z prostředků školy. Uváží-li se, že vyučování trvá jen tak dlouho, pokud je toho k řádnému vyučení se třeba (podle stanov asi 6 až 8 neděl) a uváží-li se uvedené okolnosti, jest z toho zřejmo, že nejde tu o zemskou školu v pravém slova smyslu (jako na př. zemská škola reálná), nýbrž o podnik samostatně organisovaný se samostatným zastoupením na venek, o podnik ne nepodobný obchodnímu záводу, který si pracovníky odborně vzdělává, zejména když podle instrukce může býti výroba gobelinů a kobereců svěřena toliko absolventům této školy. Proto nelze klásti váhu ani na označení »Zemská« škola, ani na slova dopisu zemského výboru, že školu roku 1908 převzal, a jest souhlasiti s názorem zemského výboru, vysloveným v témže dopisu, že nelze nazírati na tuto školu jako na zemský ústav v pravém slova smyslu. Z toho, co posud uvedeno, je zjevno, že žalující strana je samostatným právním podmětem a že má způsobilost býti ve sporu stranou. Druhou otázkou jest otázka zastoupení této právnické osoby. V tomto směru netřeba řešiti otázku, zda i správce školy sám a bez schválení zemského výboru mohl jménem školy žalobu podati, když jde o zaplacení kupní ceny za prodaný koberec a když podle instrukce má správce se starati o odbyt zboží, když jest povinen dlužné pohledávky závčas upomenouti a čeho třeba k jejich včasnému vydobytí zaříditi. Netřeba tuto otázku řešiti proto, že zemský výbor sám za sporu udělil procesní plnou moc témuž zástupci, jemuž ji udělil správce školy, uvědomiv o tom procesní soud ještě zvlášť a když takto vedení sporu schválil. I kdyby tu nějaký nedostatek zvláštního zmocnění v tom směru původně byl býval, byl dodatečně napraven (§§ 6, 7, 477 čís. 5 c. ř. s.) Není tu tedy důvodu pro zrušení prvního rozsudku a řízení, jak odvolací soud učinil.